

Vízhasználati és vízminőség-védelmi kérdések Franciaországban – mekkora a mezőgazdaság mozgástere?

A francia gazdálkodók által nagyon komoly érdeklődéssel kísért események közé tartoznak azok a különböző régiókban rendszeresen megrendezett szántóföldi agrotechnikai bemutatók, amik egy-egy növénykultúrára fókuszálva mutatják be a legújabb gyakorlati innovációkat, gépeket, technológiákat, növényfajtákat. Az egyik ilyen rendezvény-sorozat az [INNOV'AGRI](#), ennek keretében szeptember 4-6. között Orléans közelében kukorica és cirok agrotechnikai bemutatót tartottak, az eseményre mintegy kilencvenezer látogató – elsősorban gazdálkodó – volt kíváncsi. A háromnapos program kimondottan gyakorlati agrotechnikai bemutatókból állt, a 300 kiállító között kivétel nélkül megtalálhatók voltak az erő- és munkagépgyártók, a növényvédőszer- és vetőmag-forgalmazók, de jelen voltak a kutatók, a szaksajtó és a szakmai szervezetek képviselői is. Ez utóbbiak több konferenciát is szerveztek a (francia) mezőgazdaságot érintő aktuális kérdésekről, problémákról, legyen szó környezetvédelemről, értékesítési problémákról, vagy konkrét, a gyakorlati termeléssel összefüggő agrotechnikai kérdésekről. Ezek sorába illeszkedett a francia gazdálkodók társasága ([Société des agriculteurs de France](#), SAF) által a vízhasználat aktuális kérdéseiről és a jövőre vonatkozó kihívásokról szervezett konferencia is, ahol a fő hangsúlyt arra helyezték, miként lehet összhangba hozni a mezőgazdasági termelést és a vízkészletek védelmét – vagy ahogy az elmúlt időszakban maga a szakminiszter, Stéphane Le Foll maga is fogalmazott, lehetséges-e az ökológiailag és ökonómiailag egyaránt hatékony mezőgazdaság?

Franciaországban egyes vélemények szerint a vízhasználattal kapcsolatos jogszabályi környezetet 80%-ban az uniós direktívák határozzák meg, mivel a nemzeti szintű jogszabályok zömét is ezzel összhangban kellett megalkotni vagy ezekkel harmonizálni. Ez egyaránt igaz az öntözővíz-használatra és az ivóvíz-készletekre is, a velük kapcsolatos követendő eljárást pedig a helyi vízhasználati stratégiák ([schéma d'aménagement de gestion des eaux](#), SAGE) és az ezeket adott vízgyűjtő

terület szintjén összefogó vízhasználati keret-stratégiák ([schéma directeur d'aménagement et de gestion des eaux](#), SDAGE) határozzák meg, fő szabályként a vízkészletek minőségének és a környezet védelmét helyezve előtérbe. Az országban 1992. – azaz az 1992-es vízhasználati törvény megalkotása - óta a víz a nemzet közös tulajdonát képezi, ezért nem lehet olyan formában áru tárgya, mint más termékek, ami alapvetően meghatározza a mezőgazdasági vízhasználatot is, mivel a társadalom általános érdekeit és az egyes vízhasználók közötti egyenlőséget szem előtt kell tartani. A hatékony és fenntartható vízkészlet-gazdálkodásnak azonban nem maga a törvény az akadálya, hanem az, hogy a különböző szinteken (helyi, megyei és regionális önkormányzatok, valamint az állam) meghozott döntések egymással nagyon gyakran nincsenek összhangban, sokszor teljesen átláthatatlanná téve az egyes folyamatokat.

A SAF szerint mindenképpen szemléletváltásra van szükség, elsősorban azért, mert a gazdálkodókat nem környezetszennyezőknek, hanem sokkal inkább a környezet jó állapotban megőrzőknek, bizonyos szempontból pedig ivóvíz-előállítóknak kell tekinteni, a vízhasználati

kérdések és prioritások megfogalmazásakor pedig külön stratégiát kell kidolgozni a mezőgazdaságra. Mindenképpen arra kell törekedni, hogy összhangba lehessen hozni a vízminőség-védelmet és a mezőgazdasági termelést, ezt szolgálják a szakma által végzett/finanszírozott vizsgálatok, kutatások is. Ezek két fő területre fókuszálnak: a folyamatos gazdálkodói tevékenység környezetre, ezen belül a vízbázisra gyakorolt hatásának vizsgálatára, valamint az egyszeri, pontszerű szennyezések kezelésére, lehetőség szerinti megelőzésükre. Ez utóbbi szennyezések leginkább (60%) a gépek, berendezések hibás kezelésével hozhatók összefüggésbe (pl. túltöltés, megfolyás), míg 16%-ra tehető a növényvédő-szerek csomagolóanyagának helytelen kezelése miatt bekövetkező szennyezés gyakorisága.

Az egyén, azaz a gazdálkodó szintjén történő odafigyelés azonban nem elégséges a hatékony vízminőség-védelemhez, mindenképpen közösségi szinten, vízgyűjtőkben gondolkodva kell lépéseket tenni. Ezen belül a legszorosabb összefogásra azon termelők között van szükség, akik munkájukat a vízbázis minősége szempontjából legfontosabb területeken végzik, nekik kell példamutató gazdálkodást folytatni és az ehhez való csatlakozás szükségességéről meggyőzni a többieket. A SAF azt javasolja (és jelenleg az erre vonatkozó elképzelések megfogalmazásán dolgozik), hogy az elkövetkezendő években szülessen meg egy olyan szerződés modellje, ami az állam és a gazdálkodók között köttetik és arra irányul, hogy a termelők által a környezetvédelem – és ezen belül kiemelten a vízbázis védelme – érdekében tett erőfeszítéseket elismerje, és az ezzel összefüggő többletköltségeket a gazdák számára meg lehessen téríteni.

Somogyi Norbert, Párizs